

ISHLAB CHIQRISH KORXONLARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH

Iqtisodiyot 4 -bosqich talabasi .

Muydinjonov Murodjon Zohidjon o'g'li. And.M.I

M. Jo'raxonov PhD Dotsent And.M.I

Ishlab chiqarish korxonlarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning muhimligi hozirda katta ahamiyatga ega bo'lgan mavzu hisoblanadi. Innovatsiyalar korxonalarining rivojlanishida kritik rolni o'ynaydi va ularning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi korxonalar uchun yanada keng imkoniyatlarni ochadi.

Annotatsiya : Bu maqolada innovatsion faoliyatni rivojlantirishning muhimligi va uning korxonalar uchun foydali bo'lishi haqida ma'lumot beradi. Bu maqola innovatsion faoliyatning korxonalar uchun ahamiyatini, uning rivojlanishiga olib keladigan muammolar va imkoniyatlarni ko'rsatadi. Maqolada innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhim tushunchalar va strategiyalar bilan tanishtiradi va boshqa tadqiqotlarga yo'naltirish uchun yordam beradi. Bu maqola innovatsion faoliyatni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar va ularga asoslangan tavsiyalar haqida ma'lumot beradi. Bu maqolada innovatsion faoliyatni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalar va ularga asoslangan tavsiyalar haqida ma'lumot beradi.

Asosiy qism: Ishlab chiqarish korxonlarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning muhimligi hozirda katta ahamiyatga ega bo'lgan mavzu hisoblanadi. Innovatsiyalar korxonalarining rivojlanishida kritik rolni o'ynaydi va ularning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi korxonalar uchun yanada keng imkoniyatlarni ochadi. Ishlab chiqarish korxonlarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun quyidagi takomillashtirishlar tavsiya etiladi

1. Innovatsion jamoalar yaratish: Korxonalar ichida innovatsiyalarni o'zlashtirish uchun mahalliy jamoalar yaratish va ularning fikr va mulohazalarini qo'llab-quvvatlash muhimdir.

2. Boshqarish tizimi va struktura o'zgartirishlari: Innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun boshqarish tizimini va korxonalar strukturani o'zgartirish, innovatsiyalarni tezroq amalga oshirishga yordam beradi.

3. Xodimlarni o'qitish va rivojlantirish: Korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun xodimlarni o'quv kurslari, treninglar va rivojlanish dasturlari orqali tayyorlash va rivojlantirish muhimdir.

4. Tashqi hamkorliklar va partnerliklar: Innovatsion faoliyatni rivojlantirishda tashqi hamkorliklar va partnerliklar qo'llab-quvvatlash, yangi ideyalar va texnologiyalarni olib kelishga imkon beradi.

5. Mijozlardan fikrlar olish: Mijozlardan fikrlarni qabul qilish va ularning talablariga javob berish, korxonaning innovatsion faoliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega.

Bu takomillashtirishlar innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun muhim bo'lib, korxonalar uchun yangi imkoniyatlar ochadi va rivojlanishga yordam beradi.

Innovatsion jamoalar yaratishning muhimligi haqida batafsilroq ma'lumot beraylik. Innovatsion jamoalar, korxonada yangi ideya va yaratuvchilikni rivojlantirish uchun muhim bir vosita bo'lib, innovatsiyalarni o'zlashtirish va amalga oshirishda katta ahamiyatga ega. Bu jamoalar, xodimlarning birgalikda fikr almashishini, yangi yaratishlar uchun qo'llanma va yondashuvni o'rganishini, innovatsion jarayonlarni boshqarish va rivojlantirishni osonlashtirishini ta'minlaydi.

Innovatsion jamoalar yaratish uchun quyidagi amallar tavsiya etiladi:

1. Fikr almashish va jamlashuv: Korxonada ichidagi xodimlar, turli sohalar bo'yicha mahoratli bo'lgan shaxslar va innovatsion fikrlarga ega bo'lgan shaxslar bilan birgalikda fikr almashish va jamlashuv tashkil etish. Bu jamoalar foydali fikrlar va mulohazalarni o'z ichiga oladi va yangi innovatsion loyihalarni rivojlantirishda yordam beradi.

2. Tadbirkorlik va yaratuvchilik kurslari: Xodimlarga tadbirkorlik va yaratuvchilik kurslari tashkil etish. Bu kurslar innovatsion fikrlarni rivojlantirish, yangi yaratishlar uchun qo'llanma va yondashuvni o'rganishda yordam beradi.

3. Innovatsion guruhlar va loyihalar: Innovatsion guruhlar va loyihalar tashkil etish. Bu guruhlar innovatsion loyihalarni rivojlantirish, ularni amalga oshirish va yangi texnologiyalarni test qilishda ishtirok etadi.

4. Innovatsion platformalar: Korxonada ichida innovatsion platformalar yaratish. Bu platformalar xodimlarga innovatsion fikrlarini taqdim etish, ularga alohida e'tibor qaratish va ularni rivojlantirish uchun zarur resurslarni ta'minlashda yordam beradi.

Innovatsion jamoalar yaratish korxonaning innovatsion faoliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, yangi fikrlar va yaratishlar uchun imkoniyatlarni ochadi va korxonaning rivojlanishi uchun muhim bir vosita bo'ladi.

Boshqarish tizimini va korxonada strukturani o'zgartirish, innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhim bir rol o'ynaydi. Quyidagi o'zgartirishlar innovatsiyalarni tezroq amalga oshirishda yordam beradi:

- Innovatsion boshqaruv bo'limini yaratish: Korxonada innovatsion boshqaruv bo'limini yaratish yoki mavjud boshqaruv tizimini rivojlantirish. Bu bo'lim, innovatsion loyihalarni boshqarish, ularning rivojlantirilishini ta'minlash, innovatsion guruhlarini ko'rsatish va innovatsion faoliyatni o'rganish uchun mas'ul bo'ladi.

- Innovatsion komitet yaratish: Innovatsion komitet yaratish va uning a'zolarini innovatsion fikrlarni baholash, rivojlantirish va amalga oshirishda ishtirok etish uchun

tanlash. Komitet innovatsion loyihalarni taqdim etish, ularni baholash va rivojlantirishda yordam beradi.

- Xodimlarga innovatsion loyihalarni taqdim etish uchun platforma yaratish: Xodimlarga innovatsion fikrlarini taqdim etish uchun alohida platforma yaratish. Bu platforma orqali xodimlar o'z fikrlarini taqdim etish, ularni boshqaruv organlari bilan munosabatda olish va ularni rivojlantirish uchun zarur resurslarni ta'minlash mumkin bo'ladi.

- Innovatsion loyihalar uchun moliyaviy resurslarni ajratish: Innovatsion loyihalar uchun moliyaviy resurslarni ajratish va ularni rivojlantirish uchun zarur mablag'larni ta'minlash. Bu innovatsion faoliyatni tezroq amalga oshirishda muhim ahamiyatga ega.

- Qo'shimcha xodimlarni jalb qilish: Innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun qo'shimcha xodimlarni jalb qilish va ularni innovatsion loyihalarni rivojlantirishda ishtirok etishga chaqirish. Bu qo'shimcha kuchlar innovatsiyalarni tezroq amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi.

Boshqarish tizimini va korxonada strukturani o'zgartirish, innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun muhim bir vosita bo'ladi va yangi fikrlar va yaratuvchilikni o'rganishda yordam beradi. Bu o'zgartirishlar innovatsiyalarni tezroq amalga oshirish, korxonaning rivojlanishi va raqobatbardoshlikda oldini olishda muhim rol o'ynaydi.

Xodimlarni o'qitish va rivojlantirish, korxonada innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Quyidagi usullar orqali xodimlarni o'qitish va rivojlantirishni amalga oshirish mumkin:

- O'quv kurslari va treninglar: Xodimlarga innovatsion fikrlar, texnologiyalar va boshqa muhim innovatsion mamlakatlarga oid kurslar va treninglar tashkil etish. Bu kurslar va treninglar orqali xodimlar yangi bilim va ko'nikmalar olishadi va innovatsion faoliyatda ishtirok etishga tayyorlanadi.

- Rivojlanish dasturlari: Xodimlarga rivojlanish dasturlari tashkil etish. Bu dasturlar innovatsion fikrlarni rivojlantirish, ularni amalga oshirish va innovatsion loyihalarni boshqarish bo'yicha xodimlarni tayyorlashda yordam beradi.

- Mentorlik dasturlari: Xodimlarga mentorlik dasturlari tashkil etish. Bu dasturlar orqali katta tajribaga ega bo'lgan xodimlar yangi xodimlarga yordam beradi, ularni innovatsion fikrlarini rivojlantirishda yordamchi bo'ladi va ularni rivojlantirishlariga yordam beradi.

- Innovatsion guruhlar va jamoalar: Xodimlarni innovatsion guruhlariga va jamoalarga a'zo qilishga chaqirish. Bu guruhlar va jamoalar innovatsion fikrlarni baho, rivojlantirish va amalga oshirish uchun birgalikda ishlash imkoniyatini beradi.

- Xodimlarni innovatsion faoliyatda ishtirok ettirish: Xodimlarni innovatsion loyihalarni rivojlantirishda ishtirok ettirish. Bu ularda yangi fikrlar

o'rganish, ularni amalga oshirish va innovatsion faoliyatda ishtirok etish imkoniyatini beradi.

Xodimlarni o'qitish va rivojlantirish, korxonada innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun muhim vosita bo'ladi. Bu usullar orqali xodimlar yangi bilim va ko'nikmalar olishadi, innovatsion fikrlarni rivojlantirishda ishtirok etishga tayyorlanadi va korxonaning innovatsion potentsialini rivojlantirishga yordam beradi.

Tashqi hamkorliklar va partnerliklar innovatsion faoliyatni rivojlantirishda juda muhimdir. Bu hamkorliklar va partnerliklar yordamida korxonalar yangi ideyalar va texnologiyalarni olib kelish, yangi bozorlarga kirish va rivojlantirish uchun zarur resurslarni ta'minlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Quyidagi tashqi hamkorliklar va partnerliklar innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

1. Universitetlar va akademik institutlar bilan hamkorlik: Universitetlar va akademik institutlar bilan qo'llab-quvvatlash innovatsion faoliyatning rivojlantirishida muhimdir. Bu tashqi hamkorliklar orqali yangi texnologiyalar va fikrlar olib kelish, yangi mahsulotlar yaratish va yangi sohalarda innovatsiyani rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

2. Start-up kompaniyalar bilan hamkorlik: Start-up kompaniyalar bilan hamkorlik qilish innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun yaxshi imkoniyatlar yaratadi. Bu kompaniyalar o'zlarining innovatsion fikrlarini taqdim etish, yangi texnologiyalarni rivojlantirish va yangi bozorlarga kirishda yordam berishadi.

3. Sanoat va korxonalar tarmoqlari bilan hamkorlik: Sanoat va korxonalar tarmoqlari bilan hamkorlik qilish innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhimdir. Bu tarmoqlar orqali yangi mahsulotlar yaratish, iste'molchilarning talablari va so'rovlari bo'yicha innovatsion yechimlar topish va yangi bozorlarga kirish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

4. Xalqaro tashqi hamkorliklar: Xalqaro tashqi hamkorliklar innovatsion faoliyatni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Bu hamkorliklar orqali korxonalar yangi bozorlarga kirish, global innovatsion tendensiyalarga mos kelish, xalqaro savdo munosabatlarni rivojlantirish va global innovatsion jamoalar bilan ishlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Tashqi hamkorliklar va partnerliklar innovatsion faoliyatni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Bu hamkorliklar orqali korxonalar yangi ideyalar va texnologiyalarni olib kelishi, yangi bozorlarga kirishi, resurslarni ta'minlash va global innovatsion tendensiyalarga mos kelish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Mijozlardan fikrlar olish va ularning talablariga javob berish korxonaning innovatsion faoliyatini rivojlantirishda juda muhim ahamiyatga ega. Mijozlar korxonalar uchun eng muhim resurslardan biri hisoblanadi, chunki ularning talablari va istaklari korxonalar uchun yangi fikrlar va innovatsion yechimlar topishda yordam beradi. Quyidagi sabablarga ko'ra, mijozlardan fikrlarni qabul qilish va ularning talablariga javob berish innovatsion faoliyatni rivojlantirishda muhimdir:

1. Mijozlarning talablari va istaklari: Mijozlar korxonalar uchun mahsulotlar va xizmatlarni iste'mol qilish orqali o'zlarining talablari va istaklarini ifodalaydilar. Mijozlardan fikrlarni qabul qilish va ularning talablari va istaklariga javob berish korxonalar uchun yangi mahsulotlar va xizmatlarni rivojlantirishda yaxshi yo'l bo'ladi.

2. Mijozlarning takliflari: Mijozlar korxonalar uchun yangi fikrlar, takliflar va maslahatlarni taqdim etishi mumkin. Bu takliflar va fikrlar korxonalar uchun yangi innovatsion yechimlar va faolliklarni rivojlantirish uchun yaxshi manba bo'lishi mumkin.

3. Mijozlarning feedbacki: Mijozlar korxonalar bilan o'rtacha muloqot o'rinlab, ularning feedbackini qabul qilish va ularning mulohazalariga e'tibor berish innovatsion faoliyatni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega. Mijozlar bilan muloqot olib, ularning mulohazalariga e'tibor qaratish korxonalar uchun yangi yechimlar va mahsulotlar yaratishda yordam beradi.

Mijozlardan fikrlarni qabul qilish va ularning talablari va istaklariga javob berish korxonaning innovatsion faoliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayon orqali korxonalar mijozlarning talablari va istaklariga mos keluvchi yangi yechimlar va mahsulotlar yaratish, mijozlarga eng yaxshi xizmatni taqdim etish va korxonaning bozorga o'tishini ta'minlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Xulosa. Ishlab chiqarish korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishning takomillashtirish uchun quyidagi chet elda keltirilgan xulosa va tavsiyalar berilishi mumkin:

1. Innovatsion jamoalar yaratish: Korxonalarda innovatsion jamoalar yaratish va ularni innovatsion loyihalarga qatnashishga yo'naltirish juda muhimdir. Bu jamoalar o'zlarini rivojlantirishga qodir mutaxassislar, menejerlar, dizaynerlar va boshqa sohalardan mutaxassislar bilan birlashib, yangi fikrlar va yechimlar yaratish uchun ishlab chiqarish jarayonlarini boshqarish uchun yaxshi imkoniyatlarni taqdim etadi.

2. Innovatsion texnologiyalarni qo'llash: Korxonalarda yangi va innovatsion texnologiyalarni qo'llash juda muhimdir. Texnologiyalar korxonaning mahsulotlarini va xizmatlarini rivojlantirishda, ishlab chiqarish jarayonlarini tezlashtirishda va mijozlarga eng yaxshi xizmatni taqdim etishda yordam beradi.

3. Ishbilarmonlik va innovatsion g'oyalar uchun imkoniyatlar yaratish: Korxonalarda ishbilarmonlik va innovatsion g'oyalar uchun imkoniyatlar yaratish muhimdir. Bunday imkoniyatlar innovatsion yechimlarni rivojlantirish, yangi mahsulotlar va xizmatlarni ishlab chiqarish, mijozlarga eng yaxshi xizmatni taqdim etish va korxonaning konkurentsiasini oshirishda yordam beradi.

4. Xodimlarni innovatsion faoliyatga jalb qilish: Korxonalarda xodimlarni innovatsion faoliyatga jalb qilish va ularning fikrlariga e'tibor berish juda muhimdir. Xodimlarga innovatsion loyihalarda ishtirok etish, yangi fikrlar taqdim etish va

korxonaning innovatsion faoliyatini rivojlantirishda o'z hissangizni kiritish imkoniyatini taqdim etish korxonalar uchun muhimdir.

5. Ko'proq moliyaviy resurslarni ajratish: Innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun ko'proq moliyaviy resurslarni ajratish juda muhimdir. Bu resurslar innovatsion loyihalarni rivojlantirish, yangi mahsulotlar va xizmatlarni ishlab chiqarish uchun zarur bo'ladi.

Innovatsion faoliyatni rivojlantirish korxonalar uchun muhimdir, chunki bu jarayon orqali korxonalar yangi fikrlar va yechimlar yaratib, mijozlarga eng yaxshi xizmatni taqdim etib, bozorga o'tish uchun zarur shartlarni yaratishi mumkin. Bu sabablarga ko'ra, korxonalar innovatsion faoliyatni rivojlantirishga e'tibor qaratishi muhimdir va bu jarayonni takomillashtirish uchun kerakli harakatlar amalga oshirilishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati.

1. Berkinov B.B., M.A.Aynaqulov. "Kichik tadbirkorlik korxonalarining yirik korxonalar bilan ishlab chiqarish kooperatsiyasi". Jizzax.: 2004-114 b.
2. Айнакулов М.А., Абдухамидов Э.М. Нормативно-правовая база интеграционных отношений хозяйствующих субъектов. //«Молодой ученый». Международный научный журнал. Спецвыпуск Джизакский политехнический институт. 2016. № 7.2 (111.2) С. 48-50.
3. R.A.Brealey, S.C.Myers, F.Allen "Principles of Corporate Finance*", 11th Global Edition. 1341 p. 65-p. 53 Чеботарь Ю.М. Корпоративные финансы и корпоративный контроль: монография /— М.: Автономная некоммерческая организация «Академия менеджмента и бизнес-администрирования», 2016 — 250 с., С. 8.
4. G20/OECD Principles of Corporate Governance. OECD 2015. <https://www.oecd.org/daf/-ca/Corporate-Governance-Principles-BNG.pdf> 6. Pierre Vernimmen, Pascal Quiry, Maurizio Dalocchio, Yann Le Fur, Antonio Salvi. Corporate Finance: Theory and Practice. Copyright. 2005 John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex P019 8SQ, England. 1032 p., 29th page